

MINI-CURSUS GEDICHTEN MAKEN DOOR TED VAN LIESHOUT

Gedichten maken kan iedereen!

Zou jij zelf graag gedichten willen schrijven, en kun je wel wat hulp gebruiken? Of dacht je al en wil je extra inspiratie? Deze cursus helpt je verder. (Ook als je een gedicht wilt knutselen!)

STARTEN

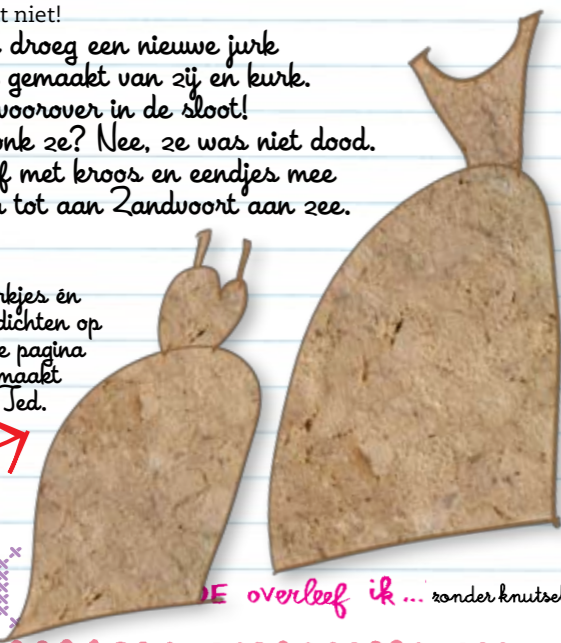
Als je niet weet waar je gedicht over moet gaan, probeer dan rijm. Rijmwoorden kunnen je op ideeën brengen voor volgende regels. Voorbeeld:

*Ze liep rond in een mooie jurk,
van pure zijde en van kurk.*

Op een jurk van kurk zou je waarschijnlijk nooit gekomen zijn als je niet aan rijmwoorden had gedacht. Maar als je eenmaal een jurk van kurk hebt bedacht kom je vanzelf op nieuwe ideeën, want een eigenschap van kurk is dat het blijft drijven, dus een meisje dat een jurk van kurk draagt en in het water valt, zinkt niet!

*Sandra droeg een nieuwe jurk
die was gemaakt van zij en kurk.
Ze viel voorover in de sloot!
Verdronk ze? Nee, ze was niet dood.
Ze dreef met kroos en eendjes mee
van hier tot aan Zandvoort aan zee.*

Deze jurkjes en de beeldgedichten op de andere pagina zijn gemaakt door Ted.

ZOEKEN NAAR RIJM
Als je wilt rijmen is een rijmwoordenzoeker handig. Die kun je zelf maken. Schrijf bovenaan je vel papier het alfabet op. Zoek je bijvoorbeeld een rijmwoord op *staan*, ga dan de hele lijst af, van a naar z. Je weet dan zeker dat je geen mogelijk rijmwoord overslaat: *aan-baan-caan-daan-eaan-faan-gaan...* Vind je geen goed rijmwoord, probeer het dan nog eens met *be-*, *ge-* en *ver-*ervóór: *begaan-gegaan-vergaan*. Heb je nog steeds geen rijmwoord gevonden dat je kunt gebruiken, draai dan de woorden in je zin eens om, zodat een ander woord achteraan komt te staan:
Ze liep in een mooie jurk rond omdat ze een broek niet passend vond.

SPANNEND SCHRIJVEN

Weet je wel waar je over wilt schrijven, schrijf dan zo *precies* mogelijk op wat je in je hoofd hebt en kijk daarna pas hoe je er een *gedicht* van kunt maken. Je kunt dat doen door *regels* af te breken op een spannende plaats. Voorbeeld:

*jij bent mooi
als je lacht.*

Dat is *spannender* dan: *jij bent mooi als je lacht*. De betekenis is dan anders. In de versie waarin de zin over twee regels *verdeeld* staat, lees je dat iemand hoe dan ook *mooi* is; in de regel waarin alles op één regel staat, is diegene alleen *mooi* als hij of zij lacht.

De *versie* op twee regels biedt ook mogelijkheden om door te gaan, bijvoorbeeld:

*jij bent mooi
als je lacht
schijnt de zon.*

Vind je het *mooi* genoeg, houd het dan zo en kijk of er nog *overbodige* woorden weg kunnen. Wil je toch nog *rijmen*, doe het dan bijvoorbeeld zo:

*jij bent mooi
als je lacht
schijnt de zon
zelfs in de nacht.*

SCHRAPPEN

Belangrijk bij het schrijven van gedichten is dat je woorden *schraapt* die je niet echt nodig hebt. Vooral bij gedichten die *niet rijmen* is dat van belang, omdat het gaat om de boodschap

en minder om de vorm. Bij gedichten op rijm is de vorm vaak wel belangrijk, vanwege het rijm, maar ook vanwege het *ritme*. Als dichtregels lekker ritmisch lopen, klinken ze *mooier* dan als het ritme *stokt*. Kijk maar naar het verschil tussen deze regels als je ze hardop leest.

Als ik mijn haar vandaag eens in een staartje draag?

Ik denk dat ik vandaag mijn haar in een staartje draag.

Gedichten knutselen

Soms willen de woorden niet komen. Dan kun je ook een *gedicht* maken in beelden. Hier zie je een paar *voorbeelden* daarvan. Als *basis* ervoor dient de eeuwen-oude versvorm het *sonnet*. Dat is een manier van dichten waarbij je *twee stukjes* hebt van *elk vier regels* en daarna nog eens *twee van elk drie regels*. Er zit *bijna altijd rijm* in, maar je mag zelf bepalen welke regels op elkaar rijmen.

In het ene voorbeeld zie je dat ik *bekende figuurtjes* heb gebruikt: een *rondje* rijmt op een rondje en een *vierkantje* op een vierkantje. Maar het kan ook anders: in het andere voorbeeld heb ik geen figuurtjes van kurk gebruikt, maar *kurken* van wijnflessen. Zo kun je dus óók een *gedicht maken!*

